

B) Odluke stranih sudova i arbitraža

ENGLESKI PRVOSTEPENI SUD

(Trgovački odjel)

Compania Sudamericana de Fletes S.A.
c/a African Continental Bank Ltd.

Brodarski ugovor na vrijeme (Gencon charter party) koji sadržava arbitražnu klauzulu - Odgovornost izdatnika jamčevnog pisma - Obećanje platiti kao jamac u suglasnosti s bilo kojom arbitražnom odlukom - Arbitražna odluka o naručiteljevoj odgovornosti - Da li je jamac odgovoran samo za osnovni dug, ili i za kamate i arbitražne troškove? - Odgovornost za kamate nakon donošenja arbitražne odluke - Jamac je odgovoran kako za namirenje osnovnog duga, tako i za kamate i arbitražne troškove - On ne odgovara za nastale kamate nakon donošenja arbitražne odluke do dana podnošenja tužbe, jer to ne predstavlja naručiteljevu obvezu za koju je izdana garancija

Na temelju brodarskog ugovora na vrijeme od 2. lipnja 1966. tužiteljica Compania Sudamericana de Fletes S.A. stavila je na raspolaganje motorni brod "Rosarino" kompaniji Eagle line Ltd. iz Lagosa, Nigerija, na vrijeme od 12 mjeseci, 1 mjesec više ili manje već prema naručiteljevu izboru. Ugovorena naknada iznosila je 440 funti sterlinga za jedan dan ili "pro rata" za odgovarajući dio dana. Ugovorom, koji je zaključen na Baltičkom formularu, u klauzuli 23, predviđeno je bilo nadalje da će bilo kakav spor iz ugovora biti povjeren na rješavanje arbitraži u Londonu.

Kod konačnog obračuna između davaoca broda u time-charter i naručitelja došlo je do spora.

Arbitražnom odlukom (donijetom 3. studenog 1971) presudjeno je da je naručitelj dužan platiti Companii Sudamericana de Fletes S.A. kao vlasnici broda svotu od 3.712,75 funti sterlinga zajedno s kamatama po stopi od 7,5% od 1. prosinca 1967. do donošenja arbitražne odluke što iznosi 1.113,33 funte sterlinga. Naručitelj je podjedno obavezan na platež troškova arbitraže u iznosu od 383,50 funti sterlinga, sveukupno, dakle 5.210,08 funti sterlinga (3.712,75 i 1.113,33 i 383,50).

Naručitelj je propustio ispuniti svoju obvezu.

Budući da je za naručiteljeve obveze African Continental Bank Ltd. 20. srpnja 1966. izdala jamčevno pismo,

s naslova datog jamstva, Compania Sudamericana de Fletes S.A. (dalje kao tužiteljica) podnijela je tužbu protiv African Continental Bank Ltd. (dalje kao tužena) zahtijevajući isplatu 5.210,08 funti sterlinga i k tome daljnjih 165,93 funte sterlinga kao kamate na navedeni iznos od dana donošenja arbitražne odluke pa sve do podnošenja tužbe 6. travnja 1972. (kamatna stopa od 7,5%).

Tužena je priznala svoju odgovornost za isplatu osnovnoga duga od 3.712,75 funti sterlinga, ali je istovremeno porekla i dužnost isplate preostalih svota (arbitražnih troškova i kamata).

Kako se tokom spora pokazalo odlučnim za rješavanje osnovanosti tužiteljeva zahtjeva tumačenje jamčevnog pisma, to se prethodno u skraćenom prijevodu ono citira:

....."Mi, African Continental Bank Ltd. ovim izjavljujemo da preuzimamo jamstvo..... za dužno ispunjenje bilo koje obveze i za ukupno i u cijelosti plaćanje bez odbitaka do iznosa koji ne prelazi 13.200 funti sterlinga..... Nadalje, obećajemo ispuniti i platiti kao jamci do iznosa gore navedenog na temelju bilo koje arbitražne odluke donijete u Londonu suglasno klauzulama 23. i 24. gornjeg brodarskog ugovora na vrijeme..... Jamstvo počinje teći 23. lipnja 1966. i istječe 23. lipnja 1967".

Judikat koji je izrekao sudac Mocatta polazi od slijedećeg pravnog i činjeničnog obrazloženja:

U pogledu prve rečenice jamčevnog pisma kod tumačenja može se postaviti pitanje da li se njome stvara obveza za tužene zbog naručiteljevih propusta da udovolje arbitražnoj odluci. Kakogod, strogo pravno gledajući, donošenje odluke nije uvjet za zasnivanje odgovornosti tuženih kao jamaca. Vlasnici broda (tužitelji) mogli bi zahtijevati od tuženih ispunjenje duga bez bilo kakve odluke. Naravno, u takvom slučaju moglo bi se uvijek postaviti pitanje o osnovanosti tražbine, budući da ne postoji njezino prethodno utvrđenje odlukom koja bi obvezivala.

Izloženo načelo slijedi i iz slučaja Bremer Oeltransport G.m.b.H. v. Drewry (1933), koji je rješavan pred Apelacionim sudom. Obveza ugovorne stranke iz ugovora koji sadržava arbitražnu klauzulu, a koja se sastoji u ispunjenju arbitražne odluke, jest obveza koja proizlazi iz ugovora, u ovom slučaju brodarskog ugovora na vrijeme. Stoga i kad ne bi postojala druga rečenica iz jamčevnog pisma tužena banka bila bi odgovorna do naznačenog krajnjeg iznosa (svote) do koje je preuzela jamstvo, tj. do iznosa od 13.200 funti sterlinga.

Sudac Mocatta smatra kako nije moguće odgovornost tuženih iz arbitražne odluke dijeliti tako da bi tuženi bili odgovorni samo za osnovni dug (3.712,75 funti sterlinga), a ne i za kamate i arbitražne troškove. U slučaju Edwards v. The Great Western Railway (1851) arbitru je dopušteno dosuditi i kamate, naravno, samo do datuma donošenja odluke. Ovo načelo potvrđeno je 100 godina kasnije odlukom Apelacionog suda u Chandris v. Isbrandt - Moller Co. Inc. (1951).

Što se tiče mogućnosti (ovlaštenja) arbitra da dosudi arbitražne troškove upućuje se na član 18. stav 1. Zakona o arbitraži iz 1950. godine.

Druga rečenica iz jamčevnog pisma uklanja bilo kakvu sumnju glede obveze tužene koja bi proizlazila iz prve rečenice, ukoliko takva sumnja uopće postoji (premda po sučevom mišljenju ne postoji nejasnoća).

Zastupnik tužene Mr. J.H.S. Cooke nastojao je reći da je jedini predmet druge rečenice da učini jasnim da je tužena (banka, tj. jamac) obavezna za ono za što je naručiteljica odgovorna, i ako je odgovorna - za koji iznos, dakle da je banka odgovorna samo za osnovni dug. Suca je uputio na djelo Rowlatt on Principal and Surety, str.156. i 157. i odluku u predmetu Hoole Urban District Council v. Fidelity and Deposit Company of Maryland (1916).

Slučajevi common lawa, na koje se upućuje u Rowlatu, nisu ugovori, za obvezu iz kojih je dano jamstvo, koji su sadržavali arbitražnu klauzulu, niti je to ugovor kojim se sudac Bailhache bavio u citiranom predmetu. Stoga, sudac ne smatra da se druga rečenica iz jamčevnog pisma može opravdati razlogom bilo koje pravne potrebe da se predvidi da garancija banke nastaje ako pitanja o izvornoj odgovornosti naručitelja i njezinom opsegu budu utvrđena arbitražnom odlukom donesenom u skladu s klauzulom 23 brodarskog ugovora.

Konačno sudac se bavio pitanjem tumačenja posljednje rečenice iz jamčevnog pisma (Jamstvo počinje teći 23. lipnja 1966. i istječe 23. lipnja 1967). Ne nalazi osobno bilo kakvu poteškoću u primjeni ove rečenice. Ona ne određuje da arbitražni postupak ili odluka mora biti donijeta u roku od 365 ili 366 dana odredjenih danim datumima, već povreda obveze iz ugovora mora se dogoditi u tom vremenu. Iz utvrđenih činjenica i iz same odluke jasno proizlazi da se odgovornost naručiteljeva zasniva na jednoj ili više povreda obveze, koje su se dogodile u naznačenom vremenu. Prema tome posljednja rečenica jamčevnog pisma ne određuje rok u smislu zastare tražbine.

Zaključno u svojoj presudi sudac je naveo slijedeće: "Ni na koji način ne postoji sumnja, bilo to primjenom prve rečenice ili druge rečenice iz jamčevnog pisma, a na činjenicama u predmetnom slučaju, da je tužena banka (jamac) odgovorna za osnovni dug, za kamate do datuma donošenja arbitražne odluke i za arbitražne troškove, ukupno 5.210,08 funti sterlinga". Što se tiče pitanja dosudjenja (obveze jamca) 165,93 funte sterlinga na ime kamata od dana donošenja arbitražne odluke (3.XI 1971) do dana podnošenja tužbe uz kamatnu stopu od 7,5%, sudac smatra da je ta svota nenaknadiva pod uvjetima iz jamčevnog pisma, budući da obveza na isplatu iste nije ona obveza naručiteljeva za koju je banka izdala jamčevno pismo.

Tužitelju se, dakle, priznaje potraživanje od jamca za 5.210,08 funti sterlinga.

(LLR 1973, str.21)

S.J.

APELACIONI SUD, Rouen

Presuda od 4.VI 1971.

American Laundry Machinery Industries
c/a Indumatic, Sté Moor Genestal et
Cie i Atlantic Container

Prijevoz stvari morem - Brodarova odgovornost - Primjena prava - Prijevoz kontenera - Šteta prouzrokovana djelom ili propustom krcatelja - Na prijevoze između SAD i Francuske primjenjuje se Konvencija o teretnici od 1924. godine - Na temelju ove Konvencije brodar za štetu na teretu ne odgovara ako dokaže da je šteta posljedica djela odnosno propusta krcatelja, ili pomanjkanja odnosno slabog stanja ambalaze - Brodar ovo može dokazati i kada u teretnicu nije unio odgovarajuće opaske - O uzroku štete odlučuje sud, pri čemu polazi od činjeničnog stanja koje su ustanovili vještaci - Ako je šteta prouzrokovana pomicanjem strojeva koji su smješteni u konteneru, a utvrđeno je da je kontener bio pravilno smješten i pričvršćen na brod, a brod uz to nije prošao kroz oluju izvanredne jačine, treba smatrati da je šteta prouzrokovana slabim smještajem i učvršćenjem strojeva u konteneru - Ako je strojeve u kontener smjestio krcatelj, brodar, pod navedenim uvjetima, za štetu nije odgovoran - Kod prosudjivanja pitanja da li je kontener na brodu bio pravilno smješten i pričvršćen, treba uzimati u obzir i okolnost da brod nije specijalno građen za prijevoz kontenera

Brodar je preuzeo na prijevoz jedan kontener u kojem su bili smješteni strojevi za pranje. Strojeve je u kontener